

Трохимець Олена Іванівна

д.е.н., професор,
професор кафедри національної економіки,
маркетингу та міжнародних економічних відносин,
Класичний приватний університет, м. Запоріжжя.

ДІДЖИТАЛ ІННОВАЦІЇ У ФІНАНСОВОМУ СЕКТОРІ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЕКОСИСТЕМ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК: ІНВЕСТИЦІЙНІ ПЛАТФОРМИ

Анотація. Розглянуто процеси діджиталізації в фінансовій системі національної економіки. Доведено сутність платформ. Обґрунтовано необхідність застосування інвестиційних платформ в сучасних умовах розвитку економіки. Визначено важливість розвитку краудфандингових платформ.

Ключові слова. Діджиталізація, фінанси, інвестиційна платформа, краудфандингова платформа, екосистема, національна економіка

Цифрова економіка стрімко розвивається у всьому світі. Це один з найважливіших драйверів інновацій, конкурентоспроможності та зростання. Світ, яким ми його знаємо, постійно змінюється, і одним із фундаментальних рушійних сил є цифрова трансформація. Мова йде про використання новітніх технологій, щоб робити те, що ви вже робите та забезпечувати функціонування фінансових, економічних систем, але краще.

Світова економіка також переживає цифрову трансформацію, і це відбувається з шаленою швидкістю. Структурні зміни у фінансовій системі були наслідком процесу фінансових інновацій з точки зору нових продуктів або послуг, нових виробничих процесів або нових організаційних форм [1; 2; 3].

Фінансові інновації часто мають свої коріння в прогресі в обчислювальній потужності ІТ-систем і зниженні витрат на зберігання даних. Подібним чином цифровізація може змінити конкурентні переваги постачальників фінансових послуг [1; 4]. Фінансові інновації та нові цифрові фінансові послуги можуть допомогти підвищити продуктивність у фінансовому секторі, зокрема з використанням інвестиційних платформ.

Розвиток технологій дозволяє новим компаніям виходити на ринок, використовуючи інноваційні Інтернет-пропозиції, які відповідають цим вимогам і кидають виклик традиційній моделі платних консультацій та особистих взаємодій. Наприклад, на ринку США новим компаніям дозволено розміщувати свої інвестиційні портфелі та стратегії в Інтернеті та порівнювати результати діяльності через соціальні мережі та віртуальні спільноти.

Варто відзначити, що дослідження компаній, які протягом певного часу конкурували між собою, наприклад Microsoft і Netscape, показали різні підходи до консолідації зусиль навколо внутрішніх програмних платформ, на яких працювали люди. «Промислові економісти», такі як Roche and Tyrol (2003), описують термін «платформа» як продукт, послугу, фірму чи послугу, що опосередковує транзакції

між двома або більше групами [5].

Європейська комісія надає таке визначення терміну онлайн-платформа – здійснення операцій на двох (багатьох) ринках, які використовують Інтернет для забезпечення взаємодії між двома або більше групами, які діють незалежно, але є взаємозалежними групами у генерації цінностей. На думку Європейської комісії, «платформою» буде цифровий посередник, який задовольняє попит і пропозицію товарів, послуг або інформації в рамках грошової або негрошової транзакції/обміну. Крім того, передбачається, що групи користувачів є «взаємозалежними» в межах реалізації певної функціональної взаємодії між суб'єктами даної платформи.

В економічній літературі також є три основні напрямки, які пояснюють загальне визначення платформ. На думку вчених J. Rochet та J. Tirol (2006), які вивчають платіжні системи, багатокомплексні платформи – це обсяг операцій, які складаються з ділових дій, зокрема, бізнес сприяє загальному прибутку, встановлюючи різні доступи та можливості до плати за використання цього внеску між групами користувачів [5].

Різноманітність онлайн-платформ за видами діяльності, секторами економіки, бізнес-моделями та розмірами вражає. Платформи варіюються від невеликих веб-сайтів з локальною аудиторією до глобальних компаній, які приносять мільярди доходів. Вони пропонують різноманітні послуги, такі як пошуківі системи в Інтернеті (Google, Yahoo, Bing), онлайн-ринки (eBay, Booking.com, Asos, Allegro, AMAZON), платформи для обміну відео (наприклад, Dailymotion, Vimeo, YouTube), музика і відеоплатформи (наприклад, Deezer, Spotify, Netflix, Canal Play), соціальні мережі (наприклад, Facebook, Twitter), платформи економії грошей (AirBnB, Uber, BlaBlaCar, Ulule, Crowdcube), онлайн-ігри (Steam) тощо [6].

Розвиток національної економіки потребує нових підходів до інвестиційної діяльності, зокрема запровадження нових складових, які могли б прискорити та підвищити ефективність самого інвестиційного процесу. Одним з таких компонентів є інвестиційна платформа.

Особливо актуальним для визначення та вивчення інвестиційної платформи стає той факт, що переважна більшість організацій і корпорацій використовують онлайн-сервіси для прийняття інвестиційних рішень. Наприклад, близько 60% всіх роздрібних банківських операцій здійснюється онлайн.

Інвестиційні платформи надають можливість купувати та продавати акції та працювати з фондами, а також переглядати всі їхні активи в одному місці. Користувач інвестиційної платформи може використовувати комп'ютер або смартфон для роботи на платформі. Для роботи з платформою вам не потрібен брокер для покупки акцій на платформі, а ціни доступні в режимі реального часу.

Таким чином, термін «інвестиційна платформа» слід визначати як електронний інструмент інвестиційної діяльності, який спрямований на задоволення потреб інвестора в проектах і самого проекту в надходженні інвестицій, але за певних інвестиційних умов як для інвестора, так і для проекту [5].

Як перспективна альтернатива інвестиційна платформа може виступати організаційною та економічною основою для мобілізації, просування,

координації та розподілу інвестиційних потоків, формуючи таким чином державно-приватний ринок інвестиційного капіталу та широкий спектр інвестиційних товарів і послуг.

Таким чином, подаючи класифікацію інвестиційних платформ як одного з важливих інструментів залучення інвестицій, слід зазначити, що інвестиційні платформи можуть бути адаптовані до таких видів інвестування: посівне фінансування (Seed Capital); власні кошти; приватні інвестори; позики; венчурний капітал; власний капітал; стратегічні інвестиції.

У зв'язку з динамічним розвитком соціально-економічних відносин та активної участі людей у віртуальному Інтернет-середовищі, таке поняття, як «краудфандинг» (Crowdfunding, crowd – «натовп», funding – «фінансування»), поняття мікрофінансування – завдяки появі великої кількості інвестиційних платформ такого формату. Основним потенціалом краудфандингової моделі в рамках національної економіки є активне залучення населення до інноваційних соціальних проєктів, розміщених на краудфандинговій платформі, а також соціальних проєктів. цей тип платформи для залучення іноземних та внутрішніх інвестицій стає все більш ефективним інструментом [7].

Отже, впровадження інвестиційних платформ в екосистему національної економіки має відбуватися за такими напрямками, як стратегічне планування інвестиційного проєкту, розробка проєкту, реалізація та моніторинг проєкту, оцінка та капіталізація проєкту.

ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА:

1. BIS Papers. No 109. The digital economy and financial innovation. Monetary and Economic Department. February 2020
2. S Frame, L Wall and L White (2018) “Technological change and financial innovation in banking: some implications for fintech”, Federal Reserve Bank of Atlanta, working paper.
3. S Frame and L White (2014) “Technological change, financial innovation, and diffusion in banking”, in The Oxford Handbook of Banking, second edition, Oxford.
4. T Beck, T Chen, C Lin and F Song (2016) “Financial innovation: The bright and the dark sides”, Journal of Banking & Finance, vol 72, pp 28–51.
5. Кравчун О. С. Структуризації знань про зовнішнє середовище, що суттєво впливає на розбудову та розвиток інвестиційної платформи в Україні. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 18. С. 256–261
6. Кравчун О. С. Імплементация інвестиційної платформи в екосистему національної економіки. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. Одеса, 2016. Вип. 17. С. 178–181.
7. Кравчун О. С. Застосування краудфандинга для розвитку національної економіки – стимулювання інноваційної діяльності. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2018. Т. 23. Вип. 2 (67). С. 151–155